

I

(Rezolucje, zalecenia i Opinie)

REZOLUCJE

PARLAMENT EUROPEJSKI

Ochrona konsumentów w dziedzinie kredytów i finansów

P6_TA(2008)0539

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 listopada 2008 r. w sprawie ochrony konsumenta: poprawa edukacji konsumenckiej i wiedzy na temat kredytów i finansów (2007/2288(INI))

(2010/C 16 E/01)

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie edukacji finansowej (COM(2007)0808),
 - uwzględniając zieloną księgę Komisji w sprawie detalicznych usług finansowych na jednolitym rynku (COM(2007)0226),
 - uwzględniając swoje stanowisko w drugim czytaniu w dniu 16 stycznia 2008 r. w celu do przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG ⁽¹⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie białej księgi na temat polityki w dziedzinie usług finansowych na lata 2005-2010 ⁽²⁾,
 - uwzględniając art. 45 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów oraz opinię Komisji Gospodarczej i Monetarniej (A6-0393/2008),
- A. mając na uwadze, że rynki finansowe podlegają szybkim przemianom, że stały się one bardzo dynamiczne i w coraz większym stopniu skomplikowane, tymczasem zmiany społeczne oraz zmiany stylu życia powodują konieczność rozsądnego zarządzania finansami prywatnymi oraz konieczność regularnego dostosowywania finansów prywatnych do nowych okoliczności rodzinnych i zawodowych,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0011.

⁽²⁾ Dz.U. C 175 E z 10.7.2008, s. 392.

Wtorek, 18 listopada 2008 r.

- B. mając na uwadze, że podnoszenie poziomu świadomości konsumentów w zakresie finansów powinno stanowić kwestię o priorytetowym znaczeniu dla decydentów zarówno na szczeblu państw członkowskich, jak i europejskim, nie tylko ze względu na korzyści indywidualne, ale również ze względu na korzyści społeczne i gospodarcze, takie jak zmniejszanie poziomu złych długów, zwiększanie oszczędności, zwiększanie konkurencji, odpowiednie wykorzystanie produktów ubezpieczeniowych oraz odpowiednie zabezpieczenie emerytalno-rentowe,
- C. mając na uwadze, że konsumenci skłonni są do przeceniania swojej wiedzy na temat usług finansowych i należy ich poinformować o tym, że ich poziom znajomości tematyki finansowej nie jest tak wysoki, jak im się wydaje, oraz o konsekwencjach związanych z tym faktem,
- D. mając na uwadze, że wysokiej jakości programy edukacji w dziedzinie finansów ukierunkowane i, w odpowiednich przypadkach, w najwyższym stopniu spersonalizowane, mogą się przyczynić do podnoszenia poziomu wiedzy w dziedzinie finansów, pozwalając konsumentom na dokonywanie świadomego wyboru, a w konsekwencji do skutecznego funkcjonowania rynków finansowych,
- E. mając na uwadze, że znaczenie ponadgranicznych usług finansowych stale rośnie, a Komisja powinna podejmować inicjatywy na szczeblu unijnym na rzecz promowania ponadgranicznych i w razie konieczności porównywalnych informacji dotyczących edukacji w dziedzinie finansów,
- F. mając na uwadze, że ze szczególną uwagą należy traktować potrzeby edukacyjne konsumentów znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji oraz młodych konsumentów stojących przed decyzjami, które mogą zaważyć na ich sytuacji ekonomicznej w ciągu całego życia,
- G. mając na uwadze wyniki badań wskazujące, że osoby, które w bardzo wczesnym wieku opanowały podstawowe wiadomości z zakresu finansów prywatnych są lepiej zorientowane w tej dziedzinie; mając na uwadze, że edukacja w dziedzinie finansów jest ściśle powiązana z nauczaniem podstawowych umiejętności (matematyka i czytanie),
1. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy Komisji w dziedzinie edukacji finansowej konsumentów, a w szczególności powołaną ostatnio grupę ekspertów z dziedziny edukacji finansowej oraz zamiar opublikowania internetowej bazy danych dotyczącej systemów edukacji finansowej oraz badań naukowych w UE; jest zdania, że ta grupa ekspertów powinna mieć jasno wyznaczony zakres uprawnień i obowiązków; sugeruje zwrócenie się do tej grupy ekspertów w szczególności o zbadanie wartości dodanej edukacji finansowej UE i ponadgranicznych usług finansowych oraz analizę najlepszych praktyk w tych dziedzinach;
 2. podkreśla, że celem zwiększania wiedzy i podnoszenia świadomości konsumentów w zakresie finansów i kredytów jest większe uświadomienie im realiów ekonomicznych i finansowych, aby rozumieli oni zobowiązania ekonomiczne i unikali niepotrzebnego ryzyka, nadmiernego zadłużenia i wykluczenia finansowego; uważa, że działania szkoleniowe i informacyjne powinny umożliwić konsumentom przyjęcie niezależnej, opartej na własnej ocenie postawy wobec produktów finansowych, które są im oferowane lub z których zamierzają skorzystać;
 3. stwierdza, że kryzys na rynku ryzykownych kredytów hipotecznych ilustruje nie tylko niebezpieczeństwa wynikające z nieodpowiedniego informowania kredytobiorców, lecz również brak zrozumienia i znajomości tego rodzaju informacji, prowadzący konsumentów do niedostatecznej świadomości ryzyka niewypłacalności i do nadmiernego zadłużenia;
 4. podkreśla, że upodmiotowienie i wykształcenie konsumentów pomaga podnosić konkurencyjność, jakość i innowacyjność branży usług bankowych i finansowych, i przypomina, że wykształceni i pewni siebie inwestorzy mogą zwiększać płynność rynków kapitałowych z korzyścią dla inwestycji i wzrostu;
 5. podkreśla znaczenie ustalenia poziomu wiedzy na temat finansów w państwach członkowskich oraz zrozumienia wartości dodanej, jaką może zaoferować UE, a także sprecyzowania potrzeb edukacyjnych dla poszczególnych społecznych grup docelowych w zależności od zestawu kryteriów takich jak wiek, dochody oraz poziom wykształcenia;

Wtorek, 18 listopada 2008 r.

6. uznaje rolę inicjatyw prywatnych, branż usług finansowych oraz organizacji konsumenckich, zarówno na poziomie wspólnotowym, jak i krajowym, w określaniu konkretnych potrzeb grup docelowych w zakresie edukacji finansowej, ustalaniu słabości i niedociągnięć obecnych programów edukacyjnych oraz informowaniu konsumentów na tematy finansowe, w tym poprzez wykorzystanie służących planowaniu finansowemu narzędzi internetowych, kampanii medialnych i edukacyjnych itp.;

7. jest zdania, że programy edukacji finansowej są najskuteczniejsze wówczas, gdy są dostosowane do potrzeb konkretnych grup docelowych oraz, w odpowiednich przypadkach, spersonalizowane; jest ponadto zdania, że wszystkie programy edukacji finansowej powinny przyczyniać się do polepszenia świadomego i realistycznego wykorzystania indywidualnych możliwości finansowych każdej osoby; zwrócić należy szczególną uwagę na rozwój programów polepszających zdolności finansowe dorosłych;

8. wzywa Komisję do opracowania na szczeblu UE, we współpracy z państwami członkowskimi, wyznaczających wzorce i promujących wymianę najlepszych praktyk programów edukacyjnych w dziedzinie finansów osobistych w oparciu o wspólne zasady, które mogłyby zostać dostosowane do potrzeb wszystkich państw członkowskich i stosowane we wszystkich z nich;

9. podkreśla, że edukacja finansowa może mieć charakter uzupełniający, a nie zastępujący spójne przepisy w dziedzinie ochrony konsumenta w ramach regulacji dotyczących usług finansowych oraz przepisy dotyczące instytucji finansowych i ścisły nadzór nad nimi;

10. uznaje, że sektor prywatny, a w szczególności instytucje finansowe, odgrywają ważną rolę w zapewnianiu konsumentom informacji dotyczących usług finansowych; podkreśla jednak, że edukacja finansowa powinna być oferowana w uczciwy, bezstronny i przejrzysty sposób, tak by służyła interesom konsumenta, oraz jasno oddzielona od porad komercyjnych lub reklamy; zachęca instytucje finansowe, aby w tym celu sporządziły kodeks postępowania dla swojego personelu;

11. uznaje konieczność osiągnięcia trudnej równowagi między dostarczaniem konsumentom informacji niezbędnych do podejmowania świadomych decyzji finansowych, a zalewaniem konsumenta potokiem informacji; opowiada się za przedkładaniem jakości nad ilość, na przykład za informacjami wysokiej jakości, które byłyby dostępne, konkretne i łatwo zrozumiałe oraz miałyby na celu poprawę zdolności konsumenta do podejmowania odpowiedzialnych i świadomych decyzji;

12. uważa, że konieczne jest skuteczne, jasne i zrozumiałe podawanie informacji, zwłaszcza w reklamach produktów finansowych, oraz że instytucje finansowe powinny przedstawiać dostateczne informacje przed zawarciem umowy, a w szczególności ściśle stosować przepisy dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych ⁽¹⁾ oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki ⁽²⁾; wzywa Komisję do przedstawienia spójnych szczególnych wniosków legislacyjnych dotyczących ujednoczonego systemu informowania i ochrony konsumentów, zwłaszcza w przypadku kredytów hipotecznych (np. ujednoczone, proste i porównywalne europejskie znormalizowane ulotki informacyjne obejmujące jednakowe wskazanie rocznej stopy naliczanego oprocentowania itp.);

13. zaleca, aby systemy edukacji finansowej koncentrowały się na istotnych dla życia aspektach związanych z planowaniem, takich jak podstawowe oszczędzanie, pożyczki, ubezpieczenia i emerytura;

14. wzywa Komisję do nieustannego podejmowania wysiłków mających na celu promowanie dialogu między zainteresowanymi stronami;

⁽¹⁾ Dz.U. L 145 z 30.4.2004, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 133 z 22.5.2008, s. 66.

Wtorek, 18 listopada 2008 r.

15. sugeruje zwiększenie linii budżetowej 17 02 02 przeznaczonej na finansowanie działań na szczeblu UE, mających na celu poprawę edukacji i wiedzy konsumentów w dziedzinie finansów; wzywa Komisję aby przyczyniła się do podnoszenia świadomości na szczeblu UE poprzez wspieranie organizowania krajowych bądź regionalnych konferencji, seminariów, kampanii medialnych i uświadamiających jak również programów edukacyjnych adresowanych do ponadgranicznych uczestników, w szczególności z zakresu detalicznych usług bankowych oraz zarządzania kredytami i długami gospodarstw domowych;
16. wzywa Komisję do dalszego tworzenia i rozwijania portalu internetowego „Dolceta” oraz do zapewnienia jego dostępności we wszystkich językach urzędowych; proponuje, aby Komisja zamieściła na stronie „Dolceta” link do internetowej bazy danych, którą zamierza utworzyć, obejmującą stosowane obecnie na szczeblu krajowym i regionalnym systemy edukacji finansowej; sugeruje, że strona „Dolceta” powinna zawierać linki do stron publicznych i prywatnych podmiotów działających w dziedzinie edukacji finansowej w poszczególnych państwach;
17. wzywa Komisję do uwzględnienia w tablicy wyników dla rynków konsumenckich dostępności i jakości edukacji finansowej;
18. wzywa Komisję do zorganizowania kampanii informacyjnych celem podniesienia świadomości konsumentów w zakresie przysługujących im na mocy prawodawstwa UE praw w zakresie świadczenia usług finansowych;
19. podkreśla potrzebę przeprowadzania przez państwa członkowskie przy wsparciu Komisji, we współpracy z różnymi grupami społecznymi i grupami ludności w państwach członkowskich, regularnych badań dotyczących obecnego poziomu wiedzy w dziedzinie finansów w społeczeństwie, tak aby móc określić priorytetowe obszary działania, a tym samym zapewnić odpowiednią, szybką i skuteczną realizację programów edukacji finansowej z myślą o wsparciu dla społeczeństwa;
20. zachęca państwa członkowskie do włączenia edukacji finansowej do opracowanych przez właściwe instytucje programów nauczania w szkołach podstawowych i średnich celem rozwijania umiejętności niezbędnych w życiu codziennym oraz do systematycznego organizowania szkoleń dla nauczycieli w tej kwestii;
21. podkreśla, że konieczny jest ciągły dwustronny proces edukacyjny dla obydwu grup, to znaczy doradców finansowych i konsumentów, tak aby zapewnić dostarczanie rzetelnych informacji uwzględniających najnowsze postępy w sektorze usług finansowych;
22. jest zdania, że efekt synergii między różnymi instytucjami edukacyjnymi nie jest wystarczająco wykorzystywany; wzywa w związku z tym państwa członkowskie do utworzenia sieci na rzecz edukacji finansowej z udziałem zarówno sektora publicznego jak i prywatnego oraz do zachęcania do współpracy i dialogu między wszystkimi podmiotami;
23. zachęca państwa członkowskie do traktowania ze szczególną uwagą potrzeb edukacyjnych emerytów oraz osób pod koniec ich aktywności zawodowej, które mogą być narażone na finansowe wykluczenie, a także ludzi młodych zaczynających karierę zawodową, stojących przed wyzwaniem, jakim jest podjęcie decyzji o odpowiednim wykorzystaniu nowych dochodów;
24. wzywa państwa członkowskie do utworzenia programów szkoleniowych z zakresu ekonomii i usług finansowych dla pracowników socjalnych, ponieważ są oni w kontakcie z osobami zagrożonymi ubóstwem lub nadmiernym zadłużeniem;
25. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji i rządóm państw członkowskich.